

Василь ГУРІН:

«Я вірю в силу життя.
У прекрасне.
Про це пишу у своїх
картинах...»

Василь Іванович ГУРІН, мій учитель і наставник, восени 2010 року був запрошений до Китаю з метою ознайомлення з культурою та мистецтвом цієї великої країни. То не перша поїздка маестро. Я попросив його розповісти про враження від побаченого та відчутого.

– Знаєте, чим мене вражає Китай? Увагою до своїх громадян. Звісно, там теж є бідні й багаті. Але от, скажімо, в місті Усі, як, до речі, й у Шанхаї, де ми цього разу також були, понад озером – парк. Тут кожне деревце, кожна стежка доглянуті й усе для людей, незалежно від того, який гаманець у тебе в кишені. Усі ходять, із насолодою гуляють, відпочивають.

А от у нас, наприклад, подивіться, що діється на Рибальському острові! Це ж було зоною відпочинку для киян. А тепер тут безжально вирубують дерева, засипають ставки, озера, щоб землі побільше загарбати. На Козинці в мене здавна дача. Усе було спокійно, жодних парканів, звичайні дачі. Хто газони порозводив, хто квіти, а хтось картоплю чи огірки з помідорами вирощував. Усі знали одне одного, жили привітно. Нині ж туди не підступитися: паркани. Колись там в основному художники влітку відпочивали. А тепер багаті купили ділянки, обклали огорожами аж до самої води. Якби дати волю, вони б і воду загородили. Ні, такого раніше не було. Розумієш? Разом із винищенням природи руйнуються душі людей. Я ж вірю в силу життя. У прекрасне. Про це пишу у своїх картинах – про неповторні місця на Козинці, про нашу чудову Україну. І душе шкода буде, що ми втрачимо таку природу. Що залишимо дітям? Паркани до самої води? От про що йдеться.

Тепер якщо подивитися на культурне будівництво. Які там мистецькі інститути, які галереї! Наші експозиції були розгорнуті в дивовижній виставковій залі – все чисто, красиво, технічно бездоганно організовано. Спробуй зроби в нас щось подібне. Треба величезні гроші запла-

тити. Тобто все в нас переходить на якусь безсовісну спекуляцію.

– Я теж бував у Китаї. Цікаво почути ваше враження саме про китайців.

– Люди там інші. Вони спокійніші, впевненіші в завтрашньому дні. Психологічно в нас якість напруженіше.

– Василю Івановичу, а як вас, відомого українського художника, сприймали в Китаї? Яке враження справили ваші твори? Адже вплив мистецтва здебільшого залежить від сприйняття його сучасниками. А це, у свою чергу, позначається на градусі його розвитку, пошуках нових ідей, напрямів, стилів, що відтворюють час, епоху.

– Цього разу я їздив туди з дружиною. Сердечна увага китайських друзів, найкращий готель, чудовий ресторан. Усе тобі – живи, працюй, знайомся з їхнім способом життя. Узагалі, творчі відрядження українських художників до Китаю – це своєрідні майстер-класи. Їм до впадоби наша школа образотворчості. Вони глибоко відчували її мистецьку силу, неперебутність. Тож стараються перейняти, засвоїти головні творчі засади. Нині в нашій художній академії навчається чимало китайських студентів. Розумієш, як це важливо для них! А ми пишаємося своїм духовним багатством і з радістю ділимося з іншими.

Ми відвідали в Шанхаї прекрасний музей: зібрано народне мистецтво, класичні твори. Боже, геніальні шедеври! Прості, як правда, – за стилем, за художньою мовою, зрештою, за філософією. Я ходив і дивувався: чому вони так прагнуть учитися в Україні, Росії? Що їм іще треба, чого шукають? У нас же все інше – і живопис, і філософія, і суспільні погляди. Я питав їх: «Чого вам іще треба, у вас же геніальне мистецтво?». У відповідь усміхаються по-китайськи за-

гадково. Звісно, вони хочуть опанувати європейський культурний простір. Для цього й навчаються європейського живопису в Україні, а також у Росії. У нас – трохи дешевше виходить. Ми із задоволенням навчаємо китайських студентів. Звичайно, за рівнем таланту й серед них є різні, але всі вони дуже працелюбні, культурні. З ними приємно працювати.

Класичне китайське мистецтво впливає на творчість наших художників. І це чудово.

Під час перебування надають чудові майстерні, фарби, полотно – бери, живи, працюй. А ми дивитимосся й учитимемосся. Можуть ще й купити якусь із робіт. Нехай недорого, але ж це нічого, тебе ж усім забезпечують. Що ж іще треба художнику?

В Україні... криза. Там ми її щось не відчували ані за рівнем життя людей, ані за ставленням до мистецтва. Наше

Міністерство культури не має грошей на закупівлю творів. Раніше це здійснювалося для поповнення музейних фондів. Нині нема фінансів. Премія конкурсу імені Деревгуса для молодих художників становить тисячу гривень. І це державна премія!

Щоб молодому митцю приїхати, скажімо, з Івано-Франківська, на квиток і проживання треба витратити більше. Що тут скажеш?! Як у джунглях! Сам виживай, як хочеш і можеш. Після закінчення художніх шкіл випускники стараються ще якусь освіту здобути, адже мистецтво в нас не прогдоє ані тебе, ані сім'ю. Десятки, сотні наших випускників не мають роботи, як-от мій син. Щоб поїхати кудись на пленері пописати, душу віддати улюбленій творчості, він мусить заробити гроші на копіях. Жаж! Це доводить до професійного гріха, занепаду.

Ось приїдять до мене колишні учні, показують альбоми з репродукціями своїх робіт. Хочуть, щоб професор подивився, висловив свою думку. І що я бачу? Страшні твори! Тобто замовні – то під портрет Катерини II, то під портрет Ван-ха. Я питаю: «Де етюд з натури, де твоя душа?». У відповідь чую: «Василію Івановичу, ці ж роботи купують, і за великі гроші». І він не може вирватися з цього кола. От біда!

Не кажу, що всі така доля спіткала. Але ті, яким замовник нав'язує свій смак, свої критерії – все, пропадають як митці. Не стверджую, що зовсім не треба таких художників мати. Нехай будуть, виживати ж молодь повинна. Але перетворюватися на сліпих виконавців псевдомистецтва – боронь, Боже! Потім ми дивуємося, звідки в нас береться псевдокультура. Це правда, що держава робить своє замовлення на навчання 18–20 студентів щороку. Та коли вони виходять у світ, до них нікому діла нема. І вони мусять отак от скочуватися, вважай, у прірву. Ось результат ставлення держави до талановитої молоді. Це треба докорінно міняти. Вам, молодим, нашим спад-

коємцям і в Академії та й у мистецтві взагалі, буде над чим працювати. Починайте вже зараз, щоб потім не запізнитися. Вивчайте хороший досвід Китаю, інших країн.

– Який, на вашу думку, сьгоднішній стан Національної спілки художників України? Адже саме це творче утворення дбало про розвиток мистецтва, опікуючись долями його творців. Що нині робиться в цьому сенсі?

– Для молоді вступ до Спілки – єдине спасіння вистояти в нинішніх умовах недосконалих ринкових відносин. Наприклад, членство дає право поїхати у творче відрядження не за гроші, а за виконані роботи. Ми маємо кілька таких баз, де створено більш-менш прийнятні умови для роботи – в Седневі, Гурзуфі, Очакові. Художник працює три тижні, створені за цей час два етюди віддає Спілці й продовжує далі працювати. А щоб стати членом Національної спілки художників України, необхідно, ще навчаючись в Академії, брати участь у всеукраїнських виставках. Якщо їх набралось сім за 3–4 роки, то після завершення навчання можна вступати до Спілки.

Тепер про наші майстерні. Нині їх ніхто не будує. Спілка сьогодні – такий само жабрак, як ми всі. Землю, на якій вони розташовані, обкладено такими податками, що страх! І всі ці податки перейшли до нас. Скажімо, за будинком, у котрому моя майстерня, землі як такої не числиться. Та я все одно сплачую частково за ті площі інших будівель, де є земля. Усі ми платимо значні суми, інакше заберуть такі необхідні нам майстерні. Тому у Спілки дуже скрутне становище. Продати щось ми не маємо морального права. Адже все було створено попередніми поколіннями митців – і головний будинок на Львівській площі, й майстерні, будинки творчості тощо, і ми мусимо це зберегти для тих, хто йде за нами. Новий член Спілки одразу

До речі

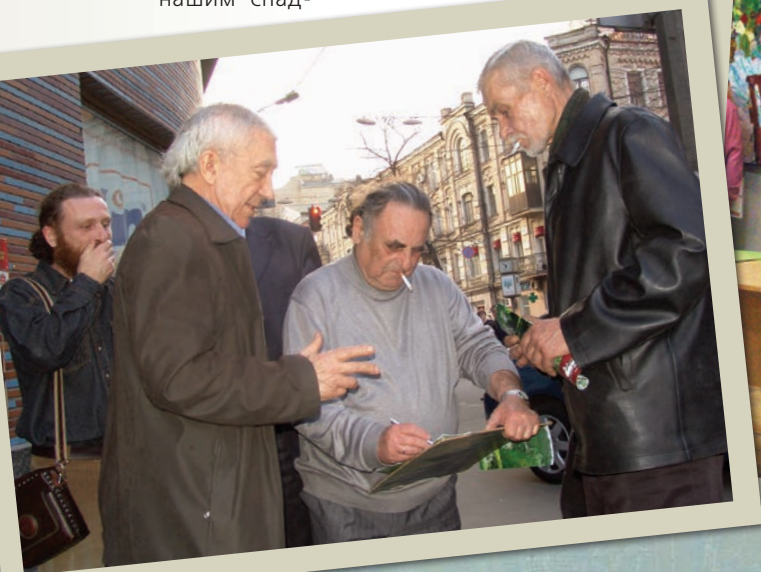
З 5 по 20 квітня у виставковій залі кафедри живопису та композиції Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури планується ретроспективна виставка живопису під назвою «Школа живопису» Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури. На виставці експонуватимуться найкращі живописні постановки, курсові композиції і дипломні роботи з фондів кафедри живопису та композиції.

Відбудеться також конференція, присвячена історії і перспективі розвитку живописної школи. У ній візьмуть участь Василь Гурін (завідувач кафедри живопису та композиції), Олександр Федорук (завідувач кафедри мистецтвознавства), Остап Ковальчук та інші викладачі й професори академії.

ж стає в чергу на одержання майстерні. Вони поступово звільняються. Адже ми не вічні на цій землі.

Криза, набридло це слово, але вона накрила всю Україну. Становище в державі скрутне. Ми розуміємо. Та й перебудова, перехід від соціалізму до капіталізму не всім легко далися. Була одна філософія життя, а стала геть інша. Я дитиною плакав за Сталіним отакими сльозами. Усі в моєму селі ридали, волаючи: «Батьку!». Це ж треба було таке вбити у голови!

Старше покоління, що пройшло війну, художники, які вже стали класиками, Олександр Лупухов, Віктор Шаталін, Володимир Костецький, Віктор Пузирков, навчали нас мистецтва, вкладаючи душу, талант. Це були видатні творці. Звісно, процес зміни суспільного мислення дався їм дуже важко. Було одне, а стало зовсім інше. Наприклад, Шаталін не міг збагнути, чому він, росіянин, по-

Засновник –
Верховна Рада України

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО

Редакційна колегія:
Віктор КОРНЮК,
Лариса СЕВЕРЕНЧУК, Юрій АРТЕМЕНКО,
Олександр БАНДУРКА, Іван БОКИЙ,
Степан ГАВРИШ, Віктор ГРАБ,
Юлія ІОФФЕ, Віктор КИРИЛЛОВ,
Олександр КОПИЛЕНКО, Анатолій МАТВІЄНКО,
Павло МАТВІЄНКО, Анатолій МАЦЮК,
Микола МЕЛЬНИК, Борис ОЛІЙНИК,
Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СЕЛІВАНОВ,
Лесь (Леонід) ТАНОК, Віктор ТАРАН (Терен)
Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО – 235-81-55

Приміщення – 235-79-58
Заступник головного редактора – завідувач
відділу з висвітлення питань місцевого
самоврядування та регіональної політики
Віктор КОРНЮК – 272-46-30
Відповідальний секретар
Лариса СЕВЕРЕНЧУК – 235-79-53
Головний бухгалтер Ірина КИСІЛЬ – 235-79-58
Відділ з висвітлення питань парламентської
діяльності:

Микола БІЛОКОПИТОВ – 234-67-78,
Олексій СИЩУК 235-79-52,
Юлія ЦИРФА – 234-67-78
Відділ соціально-економічної політики
та правового забезпечення:
Юрій ПОТАШНИЙ – 235-81-56,
Світлана ФІЛОНЕНКО – 234-67-78
Відділ гуманітарної політики:
Завідувач Ольга КЛЕЙМЕНОВА – 235-79-52,
Лучія ПУЗИКОВА, Лариса МАРЧУК,
Євген ТИЩУК

Літературні редактори: Олена ЧОПОВСЬКА,
Валентина НЕСЛУЖЕНКО – 235-79-60,
Наталка СЕМІВОЛОС – 235-79-53
Реклама та передплата:
Віра ПРАВИНА – 272-46-23,
Сергій ДУБРОВІН – 234-68-30
Дизайн – Ольга ПРОКОПЧУК – 235-81-56
Верстка – Наталя КОВАЛЕНКО – 235-81-56,
Наталія РЕПЕЦЬКА – 235-79-60

Підтримка сайту –
Євген СИНЕЛЬНИКОВ – 235-79-60,
Олексій ЛОЗИНСЬКИЙ, Діана ТОКОВЕНКО
04053, Київ-53,
пров. Несторівський, 4
E-mail: mail@viche.info
E-mail: viche@rada.gov.ua
www.viche.info

Підготовку та випуск у світ журналу «Віче»
за дорученням засновника здійснює редакція.
© Віче, 2011.
Свідчення про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації КВ № 570 від 05.04.1994.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів.
І залишає за собою право на редагування,
опублікування наданих авторами творів та сплату
авторського гонорару. Рукописи не рецензуються
і не повертаються.
При передруку посилання на «Віче» обов'язкове.
Відповідальність за зміст і достовірність
реklamних оголошень несуть рекламодавці.
«R» – матеріали, які друкуються на правах реклами

Підписано до друку 13.04.2011.
Формат 60x84/8.
Папір крейдований.
Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 9,3.
Зам. № С-165. Тираж 2600 прим.
Ціна договірна.
Набрано і зверстано на комп'ютерному
комплексі редакції журналу «Віче».
Надруковано з готового оригінал-макета
у ТОВ «КЖД «Софія»
08000, Київська обл., Макарівський р-н,
смт. Макарів, вул. Першотравнева, 65
Свідчення про державну реєстрацію
А01 № 22 9953 від 26.11.2008 р.

Журнал «Віче» читають у Верховній Раді та її
комітетах, адміністрації Президента України,
Кабінеті Міністрів України, Держтелерадіо. Він
також надходить до бібліотек Конгресу США та
Ради Європи, до Книжкової палати України,
Національної бібліотеки України імені В. Вер-
надського, Національної парламентської, Держ-
авної науково-технічної, Державної бібліо-
теки для юнацтва, Державної науково-педаго-
гічної, Центральної імені М. Островського.

Передплатний індекс – 74254.

72

винен був розмовляти українською мовою, якої він не знав і не розумів. Розгублено питає: «Чого ви мене навязываєте?». А треба ж було виробити певні підходи, щоб кожна людина почувалася незайвою в новому суспільстві. Звинувачувати когось, звісно, не збираюся. Самі в цьому винні: внутрішньої культури, як виявилось, замало. Саме внутрішньої, духовної культури. Усім нам – молодим, старим, людям високого політичного рангу – бракує отієї моральної чистоти, що була притаманна нашим старшим поколінням.

– На вашу думку, як формується ім'я художника?

– Гадаю, творчий процес сам по собі не формує, в принципі, ні ім'я, ні особистість. То не є справою самого художника. Сам по собі він не повинен штучно себе робити. Колись Тетяна Нилівна Яблонська казала: «Штучно не витискайте із себе «Я», з цього нічого доброго не вийде. Треба душею працювати або любити працювати не так, як усі. Чи просто жити з цим і співати пісню так, як умієш співати». Тобто своїм голосом. Ну ніколи тенор не зможе заспівати так, як Шаляпін, хай би навіть дуже хотів. Тільки будь самим собою, працюючи. І не думай про визнання. Якщо твоє мистецтво чогось варте, тебе помітять, визнають.

– А реклама, розкрутка, так би мовити? Це щось важить у нашій справі?

– Звісно, реклама – це все. Як то кажуть, хто володіє рекламою, володіє світом. Ні Академія, ні На-

ціональна спілка художників України не мають на це коштів. У нас же проходять чудові виставки – персональні, гуртові. От визначні твори Людмили Семікіної багато людей побачило? А це ж велика культурна подія! Про неї сповістив один-єдиний плакат на приміщенні Спілки художників.

Так, трапляється, що за великі гроші купляють і біг-борди, і все місто заклеюють афішами, випускають багатющий каталог. А розгорнеш сторінки – альбом є, відчувається, що кошти величезні вкладає, та мистецтвом тут, як мовиться, і не пахне.

Наша Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури за традиціями, внеском у культуру України – золота! Але в яких умовах це створюється? Тут на перший поверх іще можна гостей привести. Та не доведи, Господи, хтось підніметься на другий чи третій: стіни потріскалися, штукатурка обсипається. А це ж історичне приміщення, і тут, на цих поверхах, навчаються майбутні діячі культури. Хіба держава не може виділити на це кошти?! Ми ж з тобою бачили, до якого вірцевого рівня це доведено в Китаї. От у чому наша різниця!

Але ми віримо, що все відродиться. Нас врятують духовність, культура, мистецтво! У цьому наш порятунк.

Розмову вів Олександр ХРАПАЧОВ,
викладач кафедри живопису та композиції
НАОМА, член Національної спілки
художників України.

Свято, що завжди з тобою

Людмила БАРАНЕВИЧ

Коли спостерігаю, як Василь Іванович Гурін з'являється на галасливому вернісажі або на локальній персональній виставці когось із численних учнів, чи просто входить у свої невеликі володіння кафедри живопису та композиції, яку він незмінно очолює в художній академії багато років, сповнююся радісно-святковим передчуттям... Зараз розпочнеться шикovitий бенкет дотепів – гострих, вибухово розумних, несподівано точних і правдивих. Валяжний, розкутий, його дивовижні очі, здається, увібрали й увесь сум землі, й усю її радість. І ось під цим фантастичним поглядом усі почнуть посміхатися. Обличчя засвітяться приязню й очікуванням чогось справжнього, що не вимірять жодним еквівалентом. Неодмінно стане тепло та людяно якійсь стражденній душі. У когось з'явиться відчуття крилатості. А хтось і не помітить, як людяна кулька розтане в руці. І всі слухатимуть його слова.

